

В. „Реформи“
излиза всѣка Сжбота.

Цѣната на вѣстника
за въ България е:

За година 8 лева
За шесть мѣсеца 4 лева

За въ странство:

За година 12 лева
За шесть мѣсеца 6 лева

Редакторъ: Ил. Гологановъ.

Единъ брой 15 ст.

РЕФОРМИ

(LES REFORMES)

Всичко,
което се отнася до вѣстника
се изпраща до

Редакцията на в. „Реформи“

София

Площадъ „Славейковъ“ № 1.

Adresse:

Rédaction du journal „Les Réformes“,
rue „Slaveïcoff“ — Sofia.

Единъ брой 15 ст.

Сполуки или жертви?

Отъ първото движение за смѣтка на сегашната Македонска организация, която си тури за цѣль: *Автономна Македония*, ето се изминаха 10 години. Прѣзъ тоя периодъ организацията, въ своето лутане, прѣкара двѣ важни афери — Винаца и Солунъ и повдигна още други двѣ значително по-силни едно отъ друго движение — Пиринското 1902 и Битолското 1903. Тоя активъ отчасти чуждъ, отчасти на организацията може днесъ да оцѣни всѣки — до колко ржководителитѣ сж били подготвени за да водятъ революционното дѣло и да оцѣни заслугитѣ имъ, ако такива иматъ.

Като сж на лице резултатитѣ отъ всички революционни движения до сега, всѣки може да оцѣни, сж ли тѣ задоволителни, струватъ ли, замѣняватъ ли поне съ-размѣрно даденитѣ жертви въ юначната ни борба?

Нашитѣ учители се считатъ бунтовници въ Македония, турцитѣ не само не имъ позволяватъ да отварятъ училищата, но и лично не ги оставятъ спокойни и свободни. Свещеницитѣ въ сжщото положение се намиратъ. Сега български училища нѣма и по-вечето отъ българскитѣ черкви сж затворени. При това имаме съ десетки хилядници бездомни селяни и съ хилядници отъ по-добритѣ, отъ по-събуденитѣ граждани и селяни хвърлени въ турскитѣ тѣмници, за улучмение участъта на които никой се не грижи. Западниятъ край на Македония е почти обезлюденъ, арнаутитѣ го заселяватъ. Тетово, Гостиваръ, Дебъръ и Кичево сж се прѣобърнали на чисто арнутски градове, а и самия исторически Охридъ, не ще се измени много, ще стане единъ чисто арнутски градъ, и това ще се дължи главно на движението отъ 1903 год. въ тия страни. За загиналитѣ жертви не говоря тукъ. Сжщото е въ Одринско.

Въ замѣна на всички тия жертви и бѣди за бж-дащето на народа и страната, имаме намѣсата на Европейскитѣ велики държави съ тѣхнитѣ агенти и инструктори, дѣятелността на които ето вече двѣ години съ нищо не сж олучшили сждбата на роба. По-скоро тѣхната дѣятелность е насочена да развие и усили алчнитѣ апетити на великитѣ държави за смѣтка на Македония и по тоя начинъ да осложни още по-вече и така сложния за разрѣшаване македонски въпросъ. Дѣятелността на австрийскитѣ офицери е насочона да улесни отдавна

проектираната австрийска окупация, а тая на италианскитѣ е да албанизиратъ цѣлата западна Македония или най-малко да я втикнатъ въ сверата на бждещата италианска Албания, което е вече тѣхенъ системъ. Поведението на италианцитѣ въ Македония е най-опасно за македонскитѣ българи сега. Тия сж резултатитѣ отъ злержководената ни борба до сега.

Какъ и защо тогазъ бѣха нуждни нашитѣ движения толксъ много и скжпи жертви? Кой е виновника? — Организацията, ржководителитѣ, българскитѣ управници, казваме ний. Българскиятъ народъ безпорно е добъръ, масата въ Македония е образецъ на мжжество, на стойкостъ, на добродѣтель.

Тя понесе съ чудесно мжжество цѣли десетъ години тѣжкитѣ испитни и гонедби и, ако свѣденията ни сж вѣрни, тя е чудесно бодра и сега, слѣдъ толкозъ нещастия, държи се на позициитѣ си, но както и тукъ, и тамъ нашия добородушенъ народъ лишенъ е отъ добри, умни и честни водачи. Това не би било така може би, ако въ свободна България не би се вмъкнали да я управляватъ чужди агенти, съ чужди влияния, които не оставятъ на мира и македонскитѣ българи.

Сегашната организация не датира отъ 1893 г. и не се е тя появила направо въ Македония, а тя датира отъ 1890 год., три години по рано отъ Солунския Комитетъ, който е продължение, разклонение отъ по раншния, слѣдъ разпаданието на Комитета Паница.

Първитѣ ѝ организатори, съзнавайки сложността на Македонский въпросъ и че той не ще може лѣсно да се рѣши като български въпросъ, първи се обявиха за политически сепаратизамъ на Македония, опрѣдѣлиха си за цѣль: Автономната Македония. Като първа тѣхна проява бѣ сп. „Лоза“ на *Младата Книжовна Македонска Дружина въ София*. Организаторитѣ, като си зададоха тогазъ за задача да организиратъ населението въ Македония въ една тайна революционна организация, мѣжду другото имаха за принципи:

Да не се влиза въ свѣръзка съ българскитѣ управници, — просто да се отдѣлва отъ тѣхъ и да се не смѣсва черковно-училищното дѣло въ Македония съ революционното, за да не бжде то случайно компрометирано.

Ако тѣзи начала бѣха слѣдвани, нашата оргаганизация може би не би се толкози бързо усилила, но сигурно тя нѣмаше да има толкозъ голѣми и тѣжки грѣхове въ своя активъ.

въ своя актвъ.

Първи тукъ туриха организацията въ свързка съ българскитѣ управници прѣзъ 1895 год. Тюфекчиевъ — Китанчевъ, които послѣ замѣсти Гьорчо Петровъ отъ страна на солунскитѣ братя. А въ Македония първи смѣсиха революционното дѣло съ училищното Матовъ — Татарчевъ и др. Съ други, думи съ силата на сръдствата на държавата и Екзархията се явиха за ржководители на революцията наемници, а не революционери, и понеже за тѣхъ роволюционното дѣло бѣше сръдство, а не цѣль, понеже тѣ никогашъ не сж се въодушевлявали отъ него, тласкали сж дѣлото не както е трѣбвало, а както тѣхнитѣ интереси сж изисквали и до колкото сж били подпомагани отвнѣ организацията, а не отъ организацията. На тѣзи търговци е услужило и онова егоистично мисление, ржководното дѣло на организацията напрѣмено трѣбва да се намира постоянно вътрѣ въ Македония, когато е знайно, че именно на първитѣ ржководители въ Македония е най-опасно за самата организация. Ако първитѣ организатори въ Македония биха могли да избѣгнатъ турскитѣ затвори, нѣмаше ний да видимъ забѣлѣзаната непослѣдователность въ организацията и всички нещастия може би не щѣха да се случатъ. Но тѣ бѣха затворени, замѣстиха ги нови хора, несраснали съ дѣлото, а само увлечени покрай даскалъка си. Тѣ не сж били подготвени хора за едно толкозъ важно дѣло, и ето грѣшкитѣ една слѣдъ друга слѣдватъ. И раздоритѣ сж тѣхно дѣло. Сега организацията е разпарчена и вътрѣ въ Македония на толкозъ организации, колкото районни началници има, подъ влиянието на натрапенитѣ ржководители като Сарафовъ, Гарвановъ, Пасковъ и др., които всѣки поотдѣлно прѣдставлява отдѣлна организация. Сарафовъ получава сръдства отъ дѣто намира, Гарвановъ отъ Петковъ, Пасковъ отъ Гарвановъ и пр., но нито единъ отъ народа. Народна организация нѣма, а тѣ сж прѣдставители! Очевидно е, че тѣзи хора си служатъ съ дѣлото, а не служатъ нему и заради туй не само не могатъ си подаде ржка като патриоти за задружна борба, но още иматъ смѣтка да се избиватъ едни други и хората които имъ се довѣрватъ.

Ще прѣстане ли тоя хаосъ, ще се вразуматъ ли, ще се засраматъ ли най-послѣ отъ дѣлата си тия ржководители на македонската революция? — Врѣмето ще покаже.

Но ний казахме, че българскитѣ управници най-много сж виновни за всички станали грѣшки и нещастия въ Македония. Това твърдимъ съ най-високъ гласъ. Ако не бѣха сж мѣсили българскитѣ управници въ злочестото македонско дѣло, Тюфекчиевци, Гьорчо Петровци, Караьововци и сума други продажници не биха се появили никога на чело на организацията. Тѣ сж шайкитѣ въ нашето дѣло, каквито сж тукъ шайкитѣ въ мѣстната политическа борба. Правителството ги подържа за да парализирватъ борбата ни. И тоя типъ хора сж безпринципни, винаги опасни за организацията и за самитѣ имъ господари. Тѣ могатъ да служатъ едноврѣменно всѣкому, стига да имъ се плаща. Отъ тѣхъ организацията ще се отърве, когато имъ се прѣкъсне източника на тѣхната подържка, когато българскитѣ управници бждатъ честни люде, когато българския князь стане повече български патриотъ; когато съзнае истинското си положение и прѣстане да си играе съ българскитѣ интереси и въ Македония; когато се освободи и отъ оня илюзоренъ страхъ че може да бжде съ нѣщо заплашенъ отъ македонскитѣ българи за своята бездѣятелность относительно

РЕФОРМИ

Македония, и когато съзнае, че неговата дѣятелность е лоша намѣса въ македонскитѣ работи, пълна съ опасность и за него и за династията му.

К. Шаховъ.

ИЗЪ МАКЕДОНИЯ.

вел
всѣ
му
увѣ
ний
отъ
гат
до
прѣ

В. „Реформи“
излиза всѣка Сжбота.

Цѣната на вѣстника
за въ България е:

За година 8 лева
За шесть мѣсеца 4 лева

За въ странство:

За година 12 лева
За шесть мѣсеца 6 лева

Редакторъ: Ил. Гологановъ.

Единъ брой 15 ст.

РЕФОРМИ

(LES REFORMES)

Всичко,
което се отнася до вѣстника
се изпраца до

Редакцията на в. „Реформи“

София

Площадъ „Славейковъ“ № 1.

Adresse:

Rédaction du journal „Les Réformes“,
rue „Slaveïcoff“ — Sofia.

Единъ брой 15 ст.

Сполуки или жертви?

Помѣстената ни въ прѣдшествуюющий брой на в. „Реформи“ статья подъ горното заглавие жегнала е доста чувствително нѣкои отъ прословутитѣ македонствуващи патриоти. И, както едно врѣме, за дѣто бихме поменали имената на познатитѣ свѣтила Наумовъ — Каранововъ бѣхме наречени „прѣдатель“, сжщо и сега защото сме казали една истина, която грози да компрометира окончателно освободителното ни дѣло, и сме поменали имената на нѣкои отъ истинскитѣ виновници, патентовани патриоти на врѣмето, нарѣкли ме прѣдатель. Никога друга награда не съмъ очаквалъ отъ онѣзи, дѣлата на които, слѣдъ като сж станали явно опасни за дѣлото, съмъ изтъквалъ прѣдъ публичния сждъ. Добрѣ е че не сж ме нарѣкли клѣветникъ. Сега сме на чисто. Азъ зная да мълча повече отколкото всѣки другъ, щомъ интересътъ на дѣлото изисква това и за нищо не съмъ попадалъ и нѣма да попадна въ гнусната роль на прѣдатель; зная и да цѣня всички дѣйствия по дѣлото и зная добрѣ всички дѣйствия на нашитѣ патриоти, като организаторъ, като помагачъ и като най-близъкъ наблюдател на всичко по дѣлото, безъ да съмъ взималъ участие въ каквото и да било явно погрѣшно дѣйствия. Винаги поведението ми е било придружавано отъ извѣстенъ и присжщъ менъ моралъ и никога не съмъ напускалъ въ дѣйствията си онѣзи начала, които още съ първитѣ броеве отъ в. „Македония“ съмъ осповѣдвалъ и проповѣдвалъ. И днесъ съ гордостъ мога да кажа на всички по първи работници: „дѣца, спрѣте се малко, защото сме сбъркали пжтя си, приближили сме до пропастьта“.

Когато ний заговоримъ съ упрѣци, бждете увѣрени, че това не правимъ по нѣкакви лични расчети, но изпълняваме единъ длъгъ и ви, които днесъ и сами виждате че сте тръгнали по лошавъ пжтъ, длъжни сте да ни чуете, да се свѣстите и съ нови сили да тръгнете по другъ, исходенъ пжтъ. Това еднакво е полезно и за дѣлото, пкъ и за вашата честь. Ний въ случая считаме за доблестъ говоренето, исказването, пишенето и агитирането даже противъ всички наши пороци, а мълчението въ тоя моментъ е прѣдательство. Фактъ е, че нашитѣ ржководители и тукъ и вжтрѣ сж се изолирали отъ народа, или пкъ народа ги е изолиралъ, съ нищо не имъ помага, не гледа съ добри очи на тѣхъ. Това е очевидно. Е тогазъ за кого и съ кого ще водятъ освободителна борба тѣ? Защо и какъ тѣ се продаватъ тукъ и тамъ за народни водачи? Не е ли ясно за всѣкиго и за самитѣ тѣхъ, че това е лъжа? Най-подиръ за какво тѣ сж раздѣлени и се каратъ и биятъ помежду си? Кои сж вжтрѣшни, кои сж външни, — не сж ли и еднитѣ и другитѣ се българи? Въ що се състои тѣхното принципно различие? Какво особенно искатъ еднитѣ отъ другитѣ? — Да, има едно принципно различие, но то е вънъ отъ дѣйствующитѣ и борящитѣ се, то е въ това: че не трѣбва организацията да е въ тѣсна свързка съ никое правителство отъ съседнитѣ и други държави и да не се смѣсва революционното дѣло въ Македония съ училищното дѣло. Но тѣзи принципи никой отъ сегашнитѣ водачи нито мисълъ има да ги спазва. Никой не е водилъ народна борба, и всѣки се стреми да бжде патриотъ съ готови, сбрани срѣдства. Идеинитѣ, истинскитѣ революционери сж истикани, както казахме, отъ онези, които разполагатъ съ готовитѣ външни срѣдства и сили, и си служатъ съ това дѣло за лични изгоди. Тамъ се корени злото, тамъ е изворътъ на всички грѣшки и крамоли. А това е всѣкому извѣстно. Да се замълчава то е да се позволи това зло

лични изгоди тамъ се корени злото, тамъ се извършва на всички грѣшки и крамоли. А това е всѣкому извѣстно. Да се замълчава то е да се позволи това зло да расте до като разбие духътъ на народа окончателно. Това не можемъ стори нии, това силно възбужда нашитѣ нерви, то ни възмуцава просто и ний се изказваме открито, прямо и строго, ако щете, защото искаме да възбудимъ толкозъ нервитѣ и на самитѣ виновници, та дано ги заставимъ да се сепнатъ отъ дѣлата си и да потърсятъ другъ, по-спасителенъ пжтъ. Народътъ много понесе, всичко може да забрави и прости, но и той иска да бжде пощаденъ, да се спрѣ развой на злото, което ако продължава може да го доведе до отчаяние. А реакцията въ народа е грозно нѣщо; тя не трѣбва да се прѣдизвика въ Македония, защото при сегашната обстановка на толкозъ пропаганди и влияния, нашето дѣло може окончателно да пропадне. Ний имаме грозни потрѣсающи свѣдения за дѣйствиата на отдѣлни лица отъ организацията въ Охридско, слѣдъ погинването на доблѣсниа Узуновъ. Тамъ и по рано нѣкои отъ ръководителитѣ се уличаватъ въ съмнителни дѣла и дезертьорство, но сега новитѣ и въ диво вилнение, което е турило въ ужасъ мнозина граждани и селяни. А това не може да бжде плодъ освѣнъ пакъ на искусствността въ организационното дѣло и тамъ, като отражение на тукашнитѣ главатарии.

Такова е положението на много мѣста вътрѣ, и то

е грозно, пълно съ най-лоши послѣдствия за самото дѣло и за народа.

Прѣдъ тая опасностъ никакви принципи нѣматъ значение. Врѣме е да се вразумятъ и споразумѣятъ за обща, задружна дѣйностъ всички прѣдставители и ржководители тукъ безразлично за насъ кои сж тѣ — Цончевъ, Сарафовъ, Гарвановъ, Тошевъ, и които и да е други. Ако тѣ сж патриоти, като не ги дѣлятъ никакви принципи, да се събератъ и заедно да дѣйствуватъ като членове отъ единъ и сжщъ народъ и като македонски революционери. Да обяватъ на всички районни началници своето съгласие и разбиране, да поуредятъ разнебитенитѣ мѣста съ общи осилия. Така борбата ще се усили сама по себе, народа ще имъ подаде ржката си и ще се подигне като единъ човѣкъ срѣщу тиранията. Ако то не е станало до сега и не стане сега, всѣки има право да ги прѣзира и кори, защото тѣхното разединение не ще се дължи на нищо друго, освѣнъ на лични смѣтки. Който служи на дѣлото той дружи съ сѣкиго, що работи за свободата на Македония и Одринско, а който служи си съ дѣлото за лични изгоди, той не може да дружи съ никого друго, той ще работи отдѣлно, до колкото то му изнася. А пѣкъ това ще бжде тѣй до тогазъ, повтарямъ да кажа, до като управницитѣ тукъ си слѣдватъ досегашната разбойническа политика по македонскитѣ работи.

Окончателно сме убедени въ неискренността на българскитѣ министри и княза по отношение Македоно-Одринското дѣло. Апелираме само къмъ ржководителитѣ на Македоно-Одринското дѣло, тѣ сами да се вразумятъ и да изпълнятъ своя дългъ съвѣстно, да се съединатъ часъ-поскоро искрено единъ къмъ други; и съ нови задружни сили да поведатъ народа въ борбата.

Нѣма съмнѣние нашия позивъ ще бжде чуенъ само отъ онези, които ще оцѣнятъ нашата правота и откровенностъ въ случая, които могатъ да оцѣнятъ правилно извършенното си, които сж готови да пожертвуватъ поне частъ отъ амбициитѣ си за народа, и не ще бжде чутъ тоя позивъ само отъ хора съ закоравели разбойнически чувства. Има ли такива между нашитѣ по-първи хора? Менъ не ще ми се още да вѣрвамъ, но ако ги има, сега ще ги видимъ. Скоро съвѣтътъ на делегатитѣ отъ Македоно-Одринскитѣ братства тукъ ще се опита да ги покани, и ще видимъ кой отъ тѣхъ ще надмѣнничи и упорствува. Оня който не иска да се срѣща и разбира, оня отъ тѣхъ, койго ще отлага подъ разни прѣдлози да се исказва ясно, прямо и който не се съгласява за задружно работение безъ всѣко оправдание, ще бжде прѣдателя.

К. Шаховъ.